

# Franciszek Koenig

---

"Śląskie organy IV. Materiały z konferencji organoznawczej zorganizowanej przez Katedrę Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego ...", red. Grzegorz Poźniak, Piotr Tarliński, Opole 2015 : [recenzja]

---

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 22/1(47), 297-298

---

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dowych. Wydana publikacja jest owocem obronionej dysertacji doktorskiej napisanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Ireneusza Pawlaka.

Na dzieło ks. P. Kulity składają się cztery rozdziały. Pierwszy z nich jest rodzajem tła i ukazuje zarys historii obrzędów inicjacji chrześcijańskiej. Najpierw opisuje on teologiczne, liturgiczne i muzyczne aspekty inicjacji chrześcijańskiej od początku Kościoła do Soboru Watykańskiego II, by w drugiej części rozdziału przedstawić księgi liturgiczne i kształt obrzędów inicjacji chrześcijańskiej w dobie posoborowej (chrzest dzieci, bierzmowanie, chrześcijańskie wtajemniczenie dorosłych oraz Komunia św. poza Mszą św.).

Kolejne rozdziały omawiają szczegółowo śpiewy trzech obrzędów inicjacji chrześcijańskiej. I tak w rozdziale drugim opisane zostały śpiewy obrzędów chrztu, w trzecim — bierzmowania, a w czwartym — śpiewy obrzędu Komunii św. poza Mszą św. Śpiewy każdego z omówionych obrzędów zostały zanalizowane według identycznego schematu. Najpierw zostały omówione śpiewy zespolone z tekstami biblijnymi (m.in. psalmy, kantyki, parafrazy tekstów biblijnych), następnie śpiewy związane z tekstami liturgicznymi (hymny, śpiewy litanijne, aklamacje, antyfony), by wreszcie omówić śpiewy zawierające teksty zaczerpnięte z innych źródeł (pieśni, a nawet piosenki religijne). Wszystkie one zostały bardzo precyzyjnie określone pod względem formy i stylu muzycznego oraz ich duszpasterskiego wykorzystania, co zostało wyartykułowane m.in. w podsumowaniu każdego z rozdziałów. Owe duszpasterskie wskazania, jak zaznacza sam autor we wstępie pracy, mają za zadanie zrealizować podstawowe założenia soborowej reformy liturgicznej, a więc pomóc wiernym, uczestnikom celebrowanych liturgii przeżyć je w sposób pełny, świadomy i czynny (por. KL 14).

Prezentowana publikacja jest dziełem niespotykanym do tej pory w polskiej literaturze teologiczno-muzykologicznej, która w sposób całościowy i dogłębny opisywałaby zagadnienie muzycznego oblicza sakramentów inicjacji chrześcijańskiej. Można ją zatem traktować jako pomoc do konsekwentnego wprowadzenia w życie soborowej reformy liturgicznej odnośnie do właściwego kształtowania liturgii sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego.

GRZEGORZ POŹNIAK, PIOTR TARLINSKI (red.), *Śląskie organy IV. Materiały z konferencji organoznawczej zorganizowanej przez Katedrę Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego oraz Diecezjalny Instytut Muzyki Kościelnej w dniu 18 marca 2015* (Sympozja 87), Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego UO 2015, 317 s., ISBN 978-83-63950-57-6.

Wymieniona publikacja jest owocem IV konferencji organoznawczej organizowanej cyklicznie co dwa lata na Wydziale Teologicznym UO w Opolu. Ich organizacja następuje wymiennie z podobnymi konferencjami organizowanymi przez Katedrę Organów i Muzyki Kościelnej Akademii Muzycznej w Katowicach.

Podstawowym zadaniem organizowanych konferencji jest wymiana informacji na temat aktualnie prowadzonych badań na śląską tradycją budownictwa organowego. Tak było również w przypadku konferencji zorganizowanej w dniu 18 marca 2015 r. Złożyły się na nią trzy sesje, w czasie których wygłoszono kilkanaście referatów poświęconych zagadnieniom historycznym i organmistrzowskim. Omawiana publikacja zawiera materiały wspomnianej konferencji, a więc teksty wygłoszonych referatów według kolejności ich wygłaszania. Wydany tom materiałów zawiera trzy dodatkowe artykuły, których zamieszczenie jest cennym ubogaceniem poruszanych w ramach marcowej konferencji zagadnień. Oto autorzy referatów oraz tematy ich wystąpień: M. DUŻNIAK, *Z dziejów organów kościoła Matki Boskiej Bolesnej w Rybniku*; W.J. BRYLLA, *Budowniczość organów związani z Górnym Śląskiem. Wybrane postaci i firmy*; P. TARLINSKI, *Literatura na organy z lat 1850–1920 zachowana w kościołach na Śląsku Opolskim*; G. POŹNIAK, *Wilhelm Osburg (1859–1929) — opinia rzeczoznawcy o organach Paula Berschdorfa w Wierzchu*; F. KOENIG, *Tematyka związana z organami i muzyką organową w publikacjach wrocławskiego czasopisma cecylińskiego „Cäcilia” — roczniki I–XXXI (1893–1923) oraz XLII–XLIV (1935–1937)*; J. GEMBALSKI, *Organy kościoła św. Antoniego w Rybniku. Historia i teraźniejszość*; A. PRASAŁ, *Działalność organmistrzowska rodziny Englerów w Oleśnicy Śląskiej*; G. CZURLOK, *Organy w Prudniku — varietas in parvulo oppido*; S. PIELCZYK, *Organmistrzostwo — teoria a praktyka. Wybrane przykłady instrumentów śląskich oraz zbiorów Muzeum Organów Śląskich w Akademii Muzycznej w Katowicach*; J. KUKLA, *Estetyka brzmieniowa organów firmy „Gebrüder Rieger” z początku XX wieku w świetle realizacji projektu organów dla kościoła św. Mikołaja w Bielsku (Bielsko-Biała)*; B.A. TABISZ, *Organy firmy „Schlag & Söhne” w kościele pw. św. Stanisława Kostki w Jordanowie Śląskim*; P. DĘBSKI, *XVIII-wieczne organy Johanna Heinricha Meinerta w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Jeleniej Górze-Sobieszowie*; K. KUPCZYK, G. POŹNIAK, *Organy w dekanacie Racibórz*; F. KOENIG, *Katalogi śląskich fabryk organów z II połowy XIX i I połowy XX w. oraz współczesne próby tworzenia wykazów instrumentów firm działających na Śląsku do 1945 r.*; A. RAK, *XV-wieczne tabulatory organowe z dominikańskiego klasztoru św. Wojciecha we Wrocławiu*. W zakończeniu każdego z artykułów zamieszczone zostało streszczenie w języku obcym. Niektóre z zamieszczonych tekstów zostały ubogacone dokumentacją fotograficzną lub kopiami dokumentów archiwalnych. W zakończeniu publikacji znajduje się indeks organmistrzów i firm organmistrzowskich.

Wydany kolejny tom *Śląskich organów* stanowi w oczach jego redaktorów zachętę dla grona badaczy śląskiej kultury muzycznej i osób zainteresowanych organami do podjęcia dalszych, pogłębionych badań nad śląską tradycją budownictwa organowego i prezentowania zdobytych wiadomości w ramach zapowiadanych, kolejnych konferencji organologicznych.

Ks. Franciszek Koenig